

Aan: De (in)formateur en gemeenteraadsleden

Contactpersoon

Ilona Kalksma
Hoofd RIEC
Secretaraat 070-7527501
bb-riec@denhaag.nl

Ons kenmerk

RDH 26.07u

Van Stuurgroep RIEC Den Haag
Datum 19 maart 2026
Betreft Ondernijning in coalitieakkoord 2026 - 2030

Bijlagen:

Brochure RIEC Den Haag

Geachte (in)formateur en gemeenteraadsleden,

Stelt u zich een gewone dinsdagochtend voor. Uw gemeente ontwaakt. Inwoners gaan naar hun werk, ondernemers openen hun deuren. Alles lijkt normaal. Maar hierachter speelt zich iets af wat u niet ziet – en dat is precies het probleem. In een ogenschijnlijk keurige straat wordt een woning gebruikt als hennepkwekerij. De kroeg op de hoek is aangekocht met drugsgeld. Op een vakantiepark moeten arbeidsmigranten met veel te veel mensen in een woning verblijven.

De schadelijke maatschappelijke effecten van georganiseerde criminaliteit (ondernijning) komen voor in elke gemeente. Dit tast het vertrouwen in de lokale overheid en legale werking van de maatschappij aan. Om ondernijnde criminaliteit aan te pakken moeten overheden nauw met elkaar samenwerken zowel op nationaal, regionaal, maar zeker ook op lokaal niveau. Bij het opstellen van het coalitieakkoord ligt er voor u een kans en verantwoordelijkheid om ondernijning stevig te verankeren in lokaal beleid.

Ondernijning is ook aanwezig in uw gemeente.

Uit informatie van de politie en het RIEC¹ (meer informatie over het RIEC kunt u vinden in bijgevoegde folder) blijkt dat de maatschappelijke impact van vormen van ondernijnde criminaliteit als drugscriminaliteit en mensenhandel in alle gemeenten in onze regio sterk voelbaar is.

Drugscriminaliteit en mensenhandel

Drugscriminaliteit gaat gepaard met onder andere intimidatie, explosies, dumpingen van drugsafval en geweld. Zowel in de stad, in dorpen als in het buitengebied zijn productielocaties en opslaglocaties van drugs aangetroffen in onze regio. Met alle risico's van dien, zoals ontploffing van een synthetisch drugsfabriek of het ontstaan van brand door hennepoest. Ook worden jongeren steeds vaker ingezet voor bedreigingen en om explosieven tot ontploffing te brengen. De uitvoerders van deze geweldsincidenten zijn jonge jongens die vaak door persoonlijke en sociaaleconomische redenen in een kwetsbare situatie verkeren en hierdoor gemakkelijk te beïnvloeden zijn.

Mensenhandel is een ernstige schending van de mensenrechten. Bij mensenhandel is er altijd sprake van uitbuiting. Er wordt misbruik gemaakt van een ongelijke verhouding en iemands kwetsbare positie, bijvoorbeeld mentale of financiële problemen, (verstandelijke) beperkingen of verblijfsstatus. Uitbuiting kan verschillende vormen hebben: arbeids-, seksuele en criminele uitbuiting. Een toename in de stroom vluchtelingen, die ook in onze regio gehuisvest worden, levert de komende jaren een toename van kwetsbare doelgroepen op. Verwacht wordt dat criminelen hieruit 'werven' om kwetsbare personen te onderwerpen aan arbeids-, seksuele- en/of criminele uitbuiting.

¹ Het RIEC Den Haag is een samenwerkingsverband van de 27 gemeenten uit de politie-eenheid Den Haag, Politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en andere overheidspartners gericht op de aanpak van ondernijnde criminaliteit.

Zorgfraude

Ook zien we steeds vaker dat georganiseerde criminaliteit verweven is met de zorgsector. In de maatschappij zien we daarnaast het bredere probleem van zorgfraude. Bureaus die zorg declareren die niet geleverd wordt, onterechte indicaties, pgb-misbruik, medewerkers met vervalste diploma's etc. Tegen dit soort fraude kunnen barrières ingericht worden binnen het zorgdomein door gemeenten.

Corruptie

De Rijksrecherche constateert een toename van corruptie bij gemeentelijke diensten. Het lekken van eenvoudige gegevens zoals kentekens of adressen kan al leiden tot gevaarlijke situaties. In onze regio zijn de afgelopen periode verschillende gevallen geweest waar bleek dat medewerkers van gemeenten diensten hebben verleend aan grote criminele organisaties. Bijvoorbeeld door het leveren van paspoorten met valse identiteiten.

Als gemeente is het essentieel om weerbaar te zijn tegen ondermijning.

Weerbaarheid binnen een gemeente begint bij het inrichten van barrières die voorkomen dat de gemeente ondermijnende criminaliteit faciliteert. Een belangrijk instrument hierbij is het toetsen op integriteit bij vergunningverlening en subsidietoekenning (wet Bibob). Dit geldt niet alleen voor horecavergunningen, maar ook voor zorgsubsidies. Daarnaast is het van belang om (integrale) handhavingsacties uit te voeren, waarbij gemeentelijke handhavers samenwerken met politie en andere overheidsdiensten. Ook het vergroten van bewustzijn onder medewerkers, bestuur en inwoners is cruciaal, zodat signalen van ondermijning tijdig worden herkend en gemeld.

Gemeenten staan bovendien voor de uitdaging om de maatschappelijke voedingsbodem waarin criminaliteit kan floreren, actief aan te pakken. Dit vraagt om gerichte investeringen in de verbinding tussen het sociaal domein, veiligheid en onderwijs, met als doel te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden. Verder vereist het tegengaan van ondermijning een weerbare interne organisatie. Hierbij gaat het om periodieke aandacht voor integriteit en een goed ingericht screeningsbeleid. Tot slot ligt er een uitdaging in het lokale zorgdomein. Om zorgfraude te voorkomen is alertheid op risico's onmisbaar.

Daarom vragen we u om ondermijning op te nemen in het coalitieakkoord.

De afgelopen jaren hebben we in onze regio met gezamenlijke inzet gewerkt aan het tegengaan van ondermijning. Samen met uw gemeente hebben we een stevige vuist gemaakt tegen mensenhandel en drugscriminaliteit. In het buitengebied, op bedrijventerreinen, in steden en in dorpen. In samenwerking met scholen en maatschappelijke organisaties zetten we ons in om te voorkomen dat jongeren worden geronseld voor criminele activiteiten (project Dealbreakers). Ondernemers worden gewezen op de risico's en ondersteund in hun weerbaarheid. Ook binnen gemeentelijke organisaties is veel aandacht voor het versterken van de interne weerbaarheid.

We weten inmiddels dat de aanpak vraagt om een langdurige inzet. Daarom hebben we regionaal afgesproken dat we ook de komende vier jaar, met ondersteuning van het RIEC en het ministerie van Justitie en Veiligheid, blijven inzetten op de aanpak van ondermijning. Een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit vereist echter niet alleen nauwe samenwerking op regionaal, maar ook op lokaal niveau. Wij vragen u daarom in het coalitieakkoord op te nemen dat de aanpak van ondermijning prioriteit heeft binnen uw gemeente. Concreet betekent dit dat uw gemeente in ieder geval:

- Medewerker(s) ondermijning heeft;
- Zorgt voor actueel beleid op het gebied van ondermijning (zoals APV, Damoclesbeleid, Bibob-beleid, mensenhandel, aanpak zorgfraude);
- Voldoet aan de districtelijke Bibob-norm en voldoende capaciteit heeft om Bibob-toetsen uit te voeren;
- Zorgt voor voldoende toezichts- en handhavingscapaciteit voor periodieke handhavingscontroles;
- Deelneemt aan het regionale project Dealbrekers gericht op het voorkomen van jonge aanwas in de drugscriminaliteit en daar ook capaciteit voor vrijmaakt.

Wilt u weten wat uw gemeente al geregeld heeft in de aanpak van ondermijning? Neem dan contact op met de burgemeester van uw gemeente.

Tot slot

Het RIEC-bureau kan advies geven en ondersteuning bieden bij de introductie van dit thema en bij het ondersteunen van eventuele bewustwordingstrainingen aan het nieuwe college en de gemeenteraad. Andere bruikbare instrumenten voor de gemeenteraad over het thema ondermijnende criminaliteit kunt u vinden in de [toolbox](#).

Hoogachtend, namens de Stuurgroep RIEC Den Haag,

De voorzitter,

Jan van Zanen

Deelnemers aan de Stuurgroep RIEC zijn de burgemeesters van Den Haag, Delft, Voorschoten, Wassenaar, Zuidplas, Hoofdofficier van Justitie, Hoofd Operatiën Politie, de Belastingdienst kantoor Den Haag, FIOD, KMar, Douane, UWV en Provincie Zuid-Holland.